333333 N 0009745
LIBRARY-OF-CONGRESS
SLAVIC-READING ROOM
WASHINGTON DC

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 189. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 5, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 5-го ЖОВТНЯ 1994. Ч. 189. РІК CI

Г. УДОВЕНКО ПЕВНИЙ, ЩО РОСІЯ НЕ ЗАГРОЖУЄ УКРАЇНІ

КИЇВ. — Тут 29-го вересня у пресовому центрі Міністерства Закордонних Справ України повідомили, що міністер закордонних справ України Генадій Удовенко виступив на 49-ій сесії Генеральної асамблеї ООН і сказав, що „чутки про можливу втрату Україною свого суверенітету абсолютно безпідставні, Україна й далі йтиме шляхом розбудови незалежної держави, виконуючи наказ народу, який у грудні 1991 року проголосував за незалежність.

Українська делегація не погодилася з рішенням комісії ООН у справах міжнародної торгівлі відкласти розгляд питань приватизації й закликала переглянути це рішення.

У перерві Г. Удовенко зустрівся з міністром закордонних справ Ізраїля Шімоном Перезом, під час розмови міністри обох країн підтримали незмінність курсу на співпрацю і демократичні реформи. Ш. Перез запросив Г. Удовенка відвідати Ізраїль і запрошення було прийняте.

За словами Г. Удовенка, головним завданням України є поступовий вхід до европейських та світових процесів, активізація рівноправного співробітництва з Росією та іншими державами СНД.

Закрити тепер ЧАЕС неможливо

Київ (УНІАР). — Прем'єр-міністер України Віталій Масол прийняв групу експертів країн „великої сімки". Згідно з повідомленням пресової служби Кабінету Міністрів України, експерти ознайомили прем'єр-міністра зі запропонованим західніми фахівцями проєктом виведення з ужитку Чорнобильської Атомно- Електричної Станції та з можливостями здійснення цього проєкту. Йшлося про перспективи надання Україні з цією метою західньої фінансової допомоги.

Голова українського Уряду не заперечив потреби закриття ЧАЕС, однак сказав, що сьогодні його здійснення фактично неможливе. Крім бюджетного дефіциту цьому перешкоджає те, що виведення Чорнобильської АЕС з дії створить серйозні труднощі з енергетикою в зимовий період.

Прем'єр-міністер України запевнив делеґацію „великої сімки", що запропонований плян щодо закриття ЧАЕС розгляне Уряд України. Водночас він визнав за доцільне зформувати двосторонню групу, яка проведе експертизу проєкту.

Розглядали справу В. Шмарова

Київ. — Як уже інформовано Президент України Леонід Кучма 29-го вересня підписав указ про призначення Анатолія Зленка постійним представником України в Орґанізації Об'єднаних Націй.

Іншими указами Л. Кучма призначив заступником міністра Кабінету Міністрів України Івана Даньковича та затвердив комісію для розслідування антидампінґових справ. До комісії увійшло 13 осіб, очолив її міністер зовнішніх економічних зв'язків України Сергій Осика.

Офіційні засоби масової інформації поінформували, що повідомлення про незатвердження Валерія Шмарова міністром оборони були передчасними і не відповідають дійсності. Міністер внутрішніх справ України Володимир Радченко сказав, що Генеральна прокуратура не виявила ознак протиправної діяльности В. Шмарова під час підписання контракту на відправу літаків типу „МІГ-25 РБ" до Азербайджану.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ РУХ В УКРАЇНІ РОЗПОЧАВ НОВИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 28-го вересня, відбулося засідання Президії Партії Демократичного Відродження України (ПДВУ).

У виступі голови ПДВУ Володимира Філенка прозвучала певність, що в Україні розпочався новий етап розвитку демократичного руху. На його думку, демократи переконалися, що самих патріотичних гасел тепер недостатньо, треба створити міцні організації з додатнім капіталом. Потрібні досвідчені керівники, добрі пропагандисти.

В. Філенко висловив надію, що ПДВУ знайде правильний шлях і прогресивним кроком у цьому напрямку Філенко вважає можливість об'єднання з Трудовим Конгресом України та партіями соціял-демократичної орієнтації. За словами Філенка, деякі регіональні осередки ПДВУ та їх провідники можуть обрати для себе інший шлях, наприклад, приєднання до партії, яку створює Володимир Гриньов на базі Міжреґіонального Бльоку Реформ та Об'єднання „Нова Україна".

„Ми не збираємося вступати в суперечки ні з лібералами, ні з націонал-демократами, котрі перебувають у центрі політичної палітри, бо вважаємо, що міцний центристський бльок на майбутніх виборах можуть скласти саме ці політичні сили", — сказав В. Філенко.

Член парляментарної комісії з питань правовові політики Тарас Стецьків сказав, що проєкт закону про місцеві ради є недосконалим і якщо його ухвалять, то це викличе неминучий конфлікт між Верховною Радою України і Президентом. І тоді праві сили і частина центристів підтримають Президента, який запропонує альтернативний проєкт, де передбачено розподіл влади.

Плянують виготовлення нових пашпортів

Київ (УНІАР). — Питання яким буде пашпорт громадян України розглянули учасники засідання комісії Кабінету Міністрів яка відповідає за пашпортизацію громадян. На засіданні головував віцепрем'єр-міністер України, виконуючий обов'язки міністра оботони Валерій Шмаров.

За пропозицією членів комісії, громадяни України для внутрішнього користування матимуть пластикові картки, а пашпорт у вигляді книжечки буде використаний для виїзду за кордон. Документи виготовлятиме ізраїльська фірма „Суперком", президент фірми Елі Розен продемонстрував процес виготовлення пашпортів. Всі дані, включаючи і фото, вносяться в комп'ютер і машина згодом видає інформацію на пластику. На питання яка ціна пашпортів, Е. Розен відповів, що наприклад в Ізраїлі, такий пашпорт коштує 150 шекелів, тобто 50 дол.

Слід підкреслити, що за допомогою комп'ютерного зв'язку пашпортні дані, включаючи і фото, можна переводити, здійснюючи таким чином комп'ютерний перепис населення

Відбулася українська сесія на німецькознавчій конференції

Даллас, Тексас (Ю. Г.) — Від 29-го вересня до 2-го жовтня ц. р. тут проходила 18-та річна конвенція міжнародної Асоціяції німецькознавчих дослідів. З'їзд був успішним. Відбуто 103 сесії при співучасті понад 560 науковців.

Перший раз в історії німецькознавчих студій в ЗСА, в програму конвенції було включено сесію, присвячену німецько-українським літературним взаєминам. Учасниками сесії були: проф. Іванна Ратич (Ратґерс університет), яка проаналізувала німецькомовні твори Ольги Кобилянської, проф. Леонід Рудницький (Ла Сал університет), який прочитав доповідь про Івана Франка і німецьку літературу, і проф. Альберт Кіпа (Мюленберг коледж), який доповідав про Лесю Українку та її відношення до німецькомовного світу, специфічно — до творчости Гайнріха Гайне та Ґергарта Гауптмана. Коментатором сесії був проф. Володимир Карпинич (Вілкс університет), який відчитав доповідь проф. Ратич, що не змогли прибути до Даллас, та доповнив інші виклади своїми думками та спостереженнями.

Після виступів відбулася обширна дискусія, якою вміло провадив предсідник сесії д-р Франц Бірґель (Мюленберг коледж). Особливо активну участь у дискусії взяли відомий американський спеціяліст австрійської літератури Джозеф МекВей (Сміт коледж) і докторантка Тексаського університету в Остині Ева Сівак-Неситко.

Ця сесія — справді історична подія в анналах американської ґерманістики, бо від початку свого існування асоціяція допускала тільки сесії, що були присвячені виключно австрійській, швайцарській і німецькій проблематиці.

Рік Родини увійшов у діяльність української спільноти

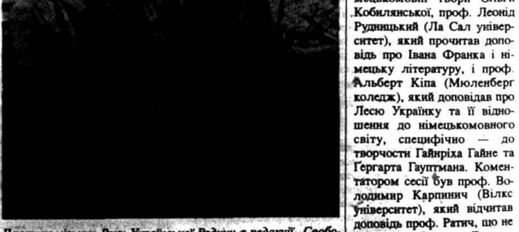

Члени комітету Року Української Родини в редакції „Свободи" (зліва): В. Сохан, М.Лозинська, В. Бачинська, Є. Івашків, О. Труш, Н. Савчук, М. Галів, і М. Василик.

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Проголошення Генеральною асамблеєю ООН, за ініціятивою комітетів недержавних організацій, Міжнародний Рік Родини в 1994 році знайшов тепер відгук також в українській спільноті. З того приводу редакцію нашого щоденника відвідали члени саме створеного окремого комітету, що відбув свої перші наради 8-го вересня для акції в напрямі відзначення Року Української Родини на терені ЗСА. Комітет очолила Варка Бачинська і вона поінформувала, що до нього увійшло аж 17 членів. До редакції „Свободи" прийшли з них такі особи: Марія Лозинська, Володимир Сохан, Євген Івашків і Микола Галів — заступники голови, Осип Труш — секретар і Марія Василик та Надя Савчук — члени Управи.

Гості подали свої думки і завваги відносно значення Року Родини в українській спільноті та потреби порушити це питання серед широкого загалу так в діяспорі, як і в Україні. Це є саме і причиною, що зорганізована українська громада в ЗСА пішла на зустріч рішенні СКУ та централь суспільного життя українців в ЗСА УАКР і УККА створити окремий комітет, до якого увійшли представники організацій і запланувати свою діяльність, яка має на меті поставити проблему буття української родини в осередку уваги у найближчому часі згідно із темою проголошення Генеральною асамблеєю ООН, якою є „засоби та відповідальності родини у змінливому світі", комітет створений тепер в Ню Йорку підбирає спосіб своєї діяльности.

В. Бачинська подає до відома, що тепер підготовляється День Української Родини в Ню Йорку, що відбудеться 11-го грудня із відповідною тематично конференцією і мистецькою програмою. Доповідачі, які погодилися виступити із роздумами на так важливу тему — проф. Іван Головінський, проф. Марта Богачевська, проф. Леонід Рудницький і о. д-р Андрій Чировський — це справжні експерти у так поважній проблемі і це дає запоруку, що можна буде із цієї конференції багато скористати та й дальше продовжувати дискусії серед нашої громади.

Ця конференція — це однак лише один із задумів великого чисельно Крайового комітету. Крім того, за словами В. Бачинської, плянується ініціювати імпрези шкільної молоді, парафіяльні оїди з доповідями, спільні доброчинні акції для потребуючих родин і листування з молодими подружжями в Україні. Розуміється, комітет рахує на співпрацю із ріжними організаціями та групами, як також на вплив

(Закінчення на стор. 3)

У Словаччині виникають проблеми

Братіслава. _ Тут у п'ятницю, 30-го вересня та в суботу, 1-го жовтня, відбулися перші всенародні вибори від часу, як Словаччина стала окремою державою, відлучившись від Чехо-Словаччини у січні 1993 року.

Після шестимісячної стабільности в економіці та в політиці країни, аналітиків вразило те, що виборці перевагу своїх голосів віддали на колишнього прем'єр-міністра, якого двічі усували з посту прем'єр-міністра за його надто крайні націоналістичні погляди, 52-річного Владіміра Мечіяра. Хоч Мечіяр здобув тільки 35 відсотків голосів, що не дає йому права на створення уряду з рядів своєї партії, він намагається переконати інші партії приєднатися до його Руху за демократичну Словаччину, щоб створити коаліцію.

Будучи у сусідстві з Україною та Мадярщиною, Словаччина має велику кількість громадян саме тих двох етнічних груп. 600,000 етнічних мадярів у південній Словаччині становлять вагому політичну силу, з якою треба рахуватися і яка не завжди вдоволена існуючим станом. У виборах політичні партії південних реґіонів Словаччини вимагали для своїх громадян мадярського походження автономії. Це не було до вподоби словакам, а зокрема Рухові за демократичну Словаччину, партії В. Мечіяра, члени якої відразу заявили, що такі вимоги не можна серйозно трактувати. Саме на базі антимадярських почувань і звинувачень існуючого коаліційного уряду у запроданстві Словаччини Мадярщині В. Мечіяр здобув більшість голосів.

В обличчі таких політичних проблем аналітики уважають, що майбутність Словаччини є дещо затьмареною, зокрема після таких обіцянок В. Мечіяра, як зменшення податків на 25 відсотків, стримання приватизації та закордонного капіталовкладу.

Судівництво Огайо допомагає Україні

Вашінґтон. — Як інформують американські пресові агентства, в середу, 28-го вересня, Федеральний Уряд рішив затвердити проєкт у висоті одного мільйона долярів на впровадження в Україні системи американського судівництва.

Практично тут включилися судові чинники стейту Огайо, завдяки тому, що головний суддя Верховного суду стейту Огайо Томас Моєр має вже від довшого часу зв'язки зі судівництвом України і тепер саме з української сторони було прохання, щоб правники стейту Огайо навчили, як переробити систему судівництва в Україні із совєтської на демократичну. Цей перший мільйон долярів є частиною 50-мільйонового фонду, що його ЗСА призначили на переміну судової системи в Україні.

Т. Моєр поінформував, що вже від двох років відбуваються зустрічі поміж правничими експертами з Огайо і українськими правниками, а тепер в Україні працюють два американські правники. Сам Т. Моєр буде в Україні цього місяця, коли там буде відбуватися конференція правників.

Контакт поміж ЗСА і Україною з першою ратою мільйона долярів підписано у Вашінґтоні за ініціятивою сенатора Джана Ґленна з Огайо.

100-РІЧЧЯ УНС В БОСТОНІ

Бостон, Масс. — Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу влаштовує тут відзначення 100-річчя УНС у неділю, 16-го жовтня, о год. 12:30 по полудні. Святкування відбудуться в залі української православної парафії св. Андрія Первозваного, 24 Орчард ровд, Джемейка Плейн, Масс. Вступ вільний.

У СВІТІ

В ІНДІЙСЬКОМУ МІСТІ Сурат дальше поширюється епідемія чуми, яка є найбільшою, що пам'ятають в останніх десятиріччях. За офіційними даними, досі померло на чуму 51 осіб, а понад 800 є під лікарською опікою, з чого багато хворих повтікало з лікарні та тим грозять зараженням серед ширшого населення. Офіційні дані, на підставі журналістичних інформацій, є дуже обережні, а на ділі захворінь є куди більше. Офіційні індійські чинники стараються захворіння на чуму приписати лише запаленні легенів і так подають це до відома.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II відкрив у Римі у неділю, 2-го жовтня, черговий синод, який є присвячений справам відношення модерного світу до життя священиків, монахів і монахинь. Також будуть обговорювати зменшене число тих, які хочуть посвятитися священству, як також ролю жінки у релігійному світі. У своїй першій проповіді на початку синоду Папа заповів, що не буде в ньому ніяких рішень щодо зміни настанови Церкви до того, що лише мужчини можуть бути священиками. Однак провідники Католицької Церкви признають, що є натиск зі сторони вірних на те, щоб монахині мали більше голосу та впливу у релігійному житті.

УРЯД ІЗРАЇЛЯ рішив нав'язати дипломатичні стосунки з Тунісом. У першій стадії зроблено виміну економічними експертами обох країн, які будуть наразі працювати з бельгійських амбасад в Тунісі і в Тель Авіві. Цей перший крок, що про нього повідомлено на терені ООН, це ще один доказ, що арабський світ хоче дійти до порозуміння із ізраїльським урядом.

В КИТАЇ ВІДБУЛИСЯ вдруге в останніх п'яти роках прощальні церемонії для комуністичного диктатора 90-літнього Денга Шіяопінга. На славній Тіянаньмень площі у Пекіні виступали тисячі танцюристів, дітей і співаків перед строго хороненою політичною елітою комуністичного Китаю. Святкування збігалися із 45-річчям встановлення комуністичної республіки, в якій старий диктатор відогравав головну ролю. Він сам не був присутній на площі з приводу свого слабого здоров'я, але приглядався церемоніям на телевізійному екрані. Перед п'яти роками Денг заявив, що резиґнує із свого посту та іменував на своє місце Джіянґа Земіна. Не зважаючи на те, Денг досі був властиво диктатором Китаю.

ВЕРХОВНИЙ СУД ПІДТРИМАВ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Вашінґтон. — У понеділок, 3-го жовтня, Верховний суд ЗСА, без будь-яких пояснень чи виправдань, відмовився переглянути справу Івана Дем'янюка, яку туди передано від Департаменту юстиції. Аналітики уважають, що цим рішенням Верховний сид ЗСА умертвив 17-річні зусилля Департаменту юстиції, а точніше їхнього Бюра спеціяльних івестиґацій (ОСІ) видалити поза межі країни І. Дем'янюка, якого оскаржено та віддано на суд до Ізраїля за мниме вбивство жидів у концентраційному таборі в Треблінці під час Другої світової війни.

Родина І. Дем'янюка з радістю прийняла це рішення, зазначуючи, що воно „явно вказує, що Департамент юстиції обманув Суди ЗСА, як і американський народ та знищив добре ім'я І. Дем'янюка".

Намагання Департаменту юстиції тепер після чотирьох програних в апеляційних судах тільки посилює твердження оборони, що тут не йшлося про справедливість, а радше про злоякісну помсту. Бо затримання важливих фактів від суду і оборони не можна інакше пояснювати.

Рішення Верховного суду відкриває дорогу І. Дем'янюкові до відновлення йому громадянства ЗСА.

ЗУСТРІЧ З ЧЛЕНАМИ ПРЕЗИДІЇ СКУ

Ню Йорк. — Тут у суботу, 8-го жовтня, в Домі Визвольного Фронту 136 Друга аве., о год. 5-ій по полудні відбудеться зустріч громадянства з членами Президії Світового Конгресу Українців. Зустріч влаштовують управи Українського Конгресового Комітету Америки та Української Американської Координаційної Ради.

В Україні

(З інформації УНІАР)

ЛЬВІВ. — У середу, 28-го вересня, новий лет Львів — Лондон відкрила компанія Міжнародні Авіялінії України. У львівському летовищі з цього приводу відбулася урочиста презентація цього міжнародного повітряного мосту.

КИЇВ. — В автомобільну катастрофу потрапив у понеділок, 26-го вересня, голова підкомісії Верховної Ради України з питань розрахунків і діяльности українських комерційних банків, координатор депутатської групи "Центр" Валерій Коломойцев (30 років, кандидат економічних наук). Автомобіль, яким керував народний депутат, зударився з іншим автом, водій якого загинув. Сам В. Коломойцов у тяжкому стані знаходиться у лікарні.

СЕВАСТОПІЛЬ. — Водії кількох ліній тролейбусів провели страйк. Причина — низька заробітна платня. Як повідомив голова профспілкового комітету державного комунального підприємства "Севастопіль тролейбус" Семенов, профспілковий комітет має намір підтримувати вимоги водіїв.

ВАРШАВА. — Міністерство Сільського Господарства і Продовольства України та міністерство сільського господарства Польщі підписали угоди про співробітництво у галузі розвитку та захисту рослин.

В АМЕРИЦІ

У СУБОТУ, 1-ГО ЖОВТНЯ, до Ню Йорку прибув Нелсон Мандела, впреше як президент оновленої Південної Африки на однотижневі відвідини ЗСА. Одначе перебуваючи в Ню Йорку, Н. Мандела відбув зустріч з посадником Руді Джуліяні, губернатором стейту Маріо Квомо та багатьма підприємцями міста, який заохочував до фінансових інвестицій у Південній Африці. У понеділок, 3-го жовтня, Н. Мандела виступив на Генеральній асамблеї Організації Об'єднаних Націй, а у вівторок, 4-го відїхав до Вашінґтому.

КРЕЙСЕР ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ сил ЗСА „Белнеп" перебуває від п'ятниці, 30-го вересня, в Одесі з офіційними відвідинами. На борті знаходяться командуючий Морською фльотою ЗСА віцеадміраал Джозеф Пруер. Ці відвідини відбуваються в рамках пляну військового співробітництва між Збройними Силами України та ЗСА. Заплянoвано зустрічі з керівництвом міста та области, командуючими військами Осеської військової округи та Військово-морськими силами України.

У СУБОТУ, 1-ГО ЖОВТНЯ, після 15-місячних напружених переговорів щодо взаємної торгівлі Америка і Японія дійшли до порозуміння. Американський торговельний представник Мікі Кентор повідомив, що Японія погодилась відкрити для торгівлі свої ринки скла, забезпечення, виробництва медичних інструментів і далекого зв'язку. Американська сторона є дуже задоволена цим успіхом, але цього не можна сказати про японських представників, одначе М. Кентор відразу підкреслив, що розуміє їхні проблеми, як і те, що це забере кілька місяців часу, щоб японська сторона могла ці точки договору ввести в життя. Все ж таки він не зменшить намагань ЗСА домагатися відкриття інших ділянок торгівлі на японських ринках.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ інформації почали вводити в життя інший спосіб подавання відомостей про події в країні і світі. Ідеться про те, щоб висвітлювати події дня під знаком так званого „громадського журналізму" — подавання обосторонніх поглядів даної ситуації для того, щоб читач міг сам шукати їхньої розв'язки. На думку редактора щоденника „Вичита Ігл" у Канзас Дейвіса Меррітта ця „зміна напрямку думки" дасть змогу журналістам бачити свої завдання у контексті громадського життя, що він уважає позитивною зміною.

ПОЗАМІСЬКІ ОКРУГИ та повіти північнозахідного ньюйоркського стейту голосно висловлюють своє невдоволення існуючим станом їхнього щоденного життя, де інфляція дальше не дозволяє їм його поліпшити. З цього аналітики виводять, що виборці згаданих місцевостей вину в цьому у більшості складають на губернатора Маріо Квомо та говорять про це відкрито, уважаючи, що вже час на зміну. Прийдеться прихильникам М. Квомо здорово попрацювати, щоб змінити думку тих та інших виборців, стверджують ці ж аналітики.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Чи хрестик на охороні здоров'я?

Голова демократичної більшости в Сенаті Джордж Мічелл заявив, що у цьому році не буде прийнято закону про запровадження державної охорони здоров'я громадян, і звалив вину за це на республіканців, які ніби загрозили унеможливлення нарад своєю „філібастеркою". Голова республіканської меншости в Сенаті Боб Дол заперечив, ніби винуватими були республіканці: пред'явлені законопроєкти реформи існуючої в Америці системи забезпечення охорони здоров'я не знайшли схвалення в американському суспільстві.

Правда, як звичайно, лежить посередині. Правдою є, що ніхто в Америці, включно з членами Американської Медичної Асоціяції, не міг у теорії заперечити, що існуюча система, яка вимагає величезних коштів шпитального лікування, вищі в Америці ціни на продуковані тут ліки, аніж ті самі ліки, експортовані до інших країн, факт існування в Америці мільйонів осіб без ніякого медичного забезпечення, врешті факт, що Америка — єдина у світі країна, яка не має державної опіки над здоров'ям — все це промовляє, що якась зміна існуючої ситуації у тій ділянці конечна. Але Боб Дол сказав правду: існуючі у Конгресі законопроєкти налякали людей величезними коштами, що їх треба покрити новими безпосередніми і посередніми податками. Справа такої реформи вимагає довшого часу і підготови фахівцями. Тим часом президент Б. Клінтон зробив кардинальну помилку: замість запросити фахівців із Канади, Швеції чи Німеччини, де існує і гладко проводиться система державного забезпечення, Клінтон доручив своїй дружині Ґіллารі, за фахом адвокатці, скласти плян такої реформи. Вона — розумна, високоосвічена людина, але сумнівно, чи орієнтувалася навіть в існуючій в Америці системі. Вона переговорювала із представниками Американської Медичної Асоціяції, з конгресменами і сенаторами, а її чоловік, президент, роз'їздив по Америці з пропаґандивними промовами і, очевидно, збирав оплески, головно від інвалідів і старих людей, але вся та акція пахла неповажною імпровізацією.

Одночасно з вищенаведеною заявою сенатора Мічелла, Гіларі Клінтон признала, що вона програла у своїх заходах реформи існуючої системи забезпечування від хворіб, не буде більше цікавитися державними справами і вертається до традиційних обов'язків „перших лейді".

Ніхто не сказав, чи плян реформи системи приватної асекурації в Америці похоронений на віки, чи вернеться на форум Конгресу. Найвірогідніше — заповіджена Демократичною партією ще за урядування Джорджа Буша реформа не вдалася з вини нового демократичного президента, неприготованого до того найвищого в державі становища. За урядування Билла Клінтона та справа більше не вирине. Якщо колись вирине, то нові ініціятори мусять підійти до тієї надзвичайно важливої, складної і трудної справи цілком інакше, як це зробив Билл Клінтон.

Коли перші ліволіберальні виступи Клінтона спричинили реакцію в суспільстві, Демократична партія дивилася на справу реформи медичного забезпечення як на засіб відновити популярність Президента і запевнити йому другу каденцію урядування. Коли ж справа забезпечення охорони здоров'я пропала — Президент задумав гаїтянську історію, переконаний, що гасло міжнародного порядку, порушеного збройним реакційним переворотом в Гаїті, здобуде визнання суспільства. Помилився. Сьогодні вже не Білий Дім, а Пентагон стурбований можливими поганими наслідками американської мирної інвазії.

Ідеться вже тепер не про другу каденцію Б. Клінтона, а про збереження за Демократичною партією Конґресу: появилися про рокии, які передбачають, що Палата Репрезентантів опиниться в руках республіканської більшости і що значно зросте кількість республіканців у Сенаті. Але це вже інша тема.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Руденко

ЦЕЙ ДОВГИЙ МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ

II

До речі, люди намагаються пояснити катастрофічний злет інфляції — й не знаходять для цього поважних причин. Адже ж відпущення цін покищо не сталося. Державна ціна доляра, як і раніше, утроє нижча від ринкової, хоч Кучма почав її поетапно підіймати, аби вийти на зближення державної й ринкової цін. Але доляр легко й спритно вистрибує на нову височінь і показує звідти свого зеленого язика почервонілому від сорому купонокарбованцеві. Це ще один арґумент на користь відомої істини: не зміна президентів і парляментів виводять із кризи, а лише зміна форм власности, зміна економічної системи. І саме тут комуністична більшість парляменту виявляє таку вбивчу послідовність у неприйнятті приватизації, що важко, вельми важко бути оптимістом. Україна загнана в глухий кут відсутністю провідника твердої руки — бодай такого, як Б. Єльцин. Саме йому треба завдячувати, що приватизація в Росії (ба, навіть приватизація землі!) вступила в ту стадію, коли дорога назад зникає. У нас покищо приватизація вимірюється гомеопатичними дозами. І саме через те ми такі убогі.

Ми ще не маємо права засуджувати в нетвердості й нерішучості новообраного Президента — надто мало проминуло часу після виборів. Та, на жаль, він уже встиг показати, що українці як не були господарями в своїй (отже не своїй!) державі, так і досі не є ними. Якщо така трагічна ситуація триватиме й надалі, важко чекати економічного відродження — без національного відродження воно взагалі неможливе.

Сьогодні немало громадян діяспори відвідують Київ та інші міста України — і всюди бачать те ж саме: на розкладках панує російська книга. А проте це надто скромно сказано — панує: ні над чим панувати, бо українських книжок на вуличних розкладках майже немає зовсім.

Ось я підходжу до жінки, яка продає книжки при вході в Ботанічний сад, що біля Київського Університету. Обличчя в неї добре, привітне. Але ця привітність одразу ж зникає, як тільки я в неї запитую:

— Чому ж у вас немає українських книжок?

— Ринок диктує свої умови, — відповідає вона казенною скоромовкою. — Українських не купують.

— Що ж купувати, коли їх немає? У вас повинні бути і українські, і російські книги. Та передовсім українські. Ви ж стоїте біля національного університету.

Привітне обличчя відразу ж робиться розлюченим:

— Не вчіть мене як торгувати! Кінчилося ваше самоправство. Тепер ви не маєте права втручатися в торгівлю.

Намагаючись бути спокійним, запитую:

— Невдовзі закінчиться той час, який відведено указом для вивчення державної мови. Коли немає українських книг, як же можна її вивчити?

Тепер це вже, даруйте, справжня відьма, а не привітна пані. Вона роздратовано сичить мені в обличчя:

— Забудьте про той дурний указ. Ваше минулося — ви програли. І завтра програєте. Так буде завжди, бо нас в Україні більшість.

— Чи ви не занадто сміливо судите? — запитую, нервово кусаючи губи.

— Ви, як я розумію, вийшли трохи розважитись. Отож я вам допомагаю.

В очах у неї стільки ненависти й глуму, ніби вона вже справді вхопила мене за горлянку й скажено душить. Та все ж я дякую їй бодай за те, що вона виказала мені месіянську таємницю своїх співгромадян: вони ж бо не просто торгують книжками — вони перетворюють Україну на Малоросію. Тобто довершують те, що не встигли зробити протягом трьох століть їхні предки-окупанти. А хтось там, на вершині влади, запевняє: їх не можна читати, бо то вже буде порушенням ринкового і навіть людського права. Боже, яка зловісна нісенітниця! Українець у своїй столиці не має змоги купити собі й своїм дітям рідномовної книги — і це тлумачиться як послідовна боротьба за ринкове й людське право. Насправді ж це не що інше, як колонізаторське право Москви й надалі глумитися над українським народом. Хіба не знають наші (а може й не наші?) владоможці, що кожна держава, хай навіть найдемократичніша, володіє правом на протекціонізм, коли йдеться про її національні інтереси? Та де там! Не про це сьогодні дбають в Україні.

Я мав щастя від першого до останнього слова прослухати парляментарну дискусію з приводу спорудження Одеського нафтового терміналу. Не буду переповідати надзвичайно вагомі арґументи українських патріотів, вони зрозумілі з двох-трьох слів: країна, котра прагне незалежности, не повинна покладатися на одноканальне, монополістичне постачання енергоносіїв. Ми ж стосовно енергоносіїв залежні від Росії майже на 100 відсотків. Тоді навіщо ми утримуємо потужну армію? Якщо завтра прийдуть до влади в Росії антидемократи типу Жириновського й Руцького, воєнні конфлікти на північних кордонах України не лише можливі, а неминучі. Але ж нас можна брати голими руками: літаки не злетять у небо, танки не вийдуть на поле бою — Москва затримає нафту. Якщо країна більше, ніж на 15 відсотків залежна від сусідньої країни в постачанні нафти й газу — вона від неї взагалі залежна, бо володіє лишень квазісуверенітетом.

Та це тільки частина загальної розмови про необхідність побудови Одеського нафтотерміналу. Є інша частина — не менш важлива: термінал майже наполовину може здешевити нафту, бо стане джерелом нафтопостачання для всієї Европи. Україна матиме великі прибутки, спорудження нафтотерміналу оплатиться за два-три роки.

(Закінчення буде)

Ярослав Стех

30 років від спалення найбільшої бібліотеки в Києві

I

Пригадаймо цей жорстокий вандалізм совєтської імперії, який мав місце 24-го травня 1964 року, коли московський агент Віталій Погружальський підпалив одну з найбільших бібліотек ім. Вернадського, що належала Академії Наук України в Києві.

Очевидці розказують, що бібліотека горіла три доби, потужний вогонь чіплявся щодругої книжки, в які був повсаджуваний фосфор і якийсь інший швидко запальний і довгогорючий матеріял. Горіли найцінніші унікальні книги і стародруки, яких історія в більшості неспроможна вже відтворити. Горіли книги, які там називали „кублом українського націоналізму". Злочин, виконавцем якого був В. Погружальський, це тонко підготований спектакль в кабінеті органів КҐБ в Москві і головну ролю в цьому спектаклі довірено заграти Погружальському, за що режисери спектаклю дістали нагороди і підвищення.

Все, що неспроможний був знищити вогонь, знищили сильні струми води пожежників. Ця злочинна подія принесла українській і світовій науці втрати 414,000 книжкових одиниць та численні скаталоговані стародруки, які сягали непам'ятних часів сивої давнини. Втрата тим більша, що більшість книжок — це нечувана бібліографічна рідкість, деякі були унікальними у світовій історії.

Для замилення очей перед народом Погружальський сів на лаву підсудних, з якої заявив до суддів: „Врагі культури на свободє — в тюрму попался только я", а далі сказав, як на іронію: „Родіна-мать, прості меня".

Свідчення Михтодія Волинця підтверджує, що В. Погружальський був сексотом „Смершу", карального підрозділу НКВД, і виявлявся професіоналістом у таких злочинах. Тоді обов'язки директора бібліотеки виконував Микола Рудь, який стверджував, що кілька років підряд у річницю пожежі до бібліотеки незнані особи підкидали нагробні вінки.

Цікаво, чи тут немає якоїсь аналогії, що перепоховання тіла Шевченка також відбувалося у травні 1961 року, в березні 1964 року згорів Будинок культури в Каневі, де була розміщена центральна бібліотека ім. Шевченка. Само по собі напрошується, що до влади прийшла російська шовіністична група, яка в жовтні 1964 року усунула Хрущова. До влади прийшла група, яка на свій лад була вишколена в різних галузях професійної та фахової діяльности. Але головна прикмета тих людей та, що вони не визнавали гідности людини, ненавиділи все, що було неросійське, вони були підступні і жорстокі.

Навіть російський письменник Максим Горький, характеризуючи росіян, стверджував: „Мені здається, що найяскравішою рисою московської національної вдачі є саме жорстокість, як гумор — англійський. Найцікавішою рисою московської жорстокости є її диявольська вигадливість, яка виявляється інколи, як вибух хворої або зіпсутої душі... Тут говорю про масову психологію, про народну душу, про масову жорстокість".

Совєтська комуністична імперія за час свого існування вимордувала мільйони людей і здобула собі найбільш сумну славу в історії людства. Українці були приречені до цілковитої заглади і деякі російські шовіністи думають тими категоріями і досі. Нема можливості в цій статті перелічити наші втрати, завдані Московією від найдавніших часів, а зокрема від ганебного Переяславського договору 1654 року. Від того часу наш народ інколи попадав у хвилевий застій духового розвитку. Переживаючи руїну, люди звикли, що тут доконується вбивство заради самого вбивства, ніхто не дбає про людське життя і про його культуру.

Про це повинні добре пам'ятати особливо ті політики на чолі з президентом Леонідом Кучмою, в яких проявляється аж надто багато ухилів до північного сусіда. Це сусідство не лише нищило нашу цивілізацію, принесло в Україну ледарство, неробство, брехню, стало однією з ознак національної вдачі за часи спільного і зближеного життя. Сьогодні квітне спекуляція, працю вважають за прокляття, якась неохайність завітала на наше подвір'я. Повинні також пам'ятати про вбивства і палення бібліотек і про те, що за совєтськими даними виходить, що в 1964 році підручників для загальноосвітніх шкіл російською мовою було надруковано 204.5 мільйона, або 72.2% із загальної кількости для середніх шкіл, в 1964 році було надруковано російською мовою аж 94%, а мовами інших народів 6%, для вищих шкіл у тому ж році було надруковано російською мовою 93.3%, для інших народів залишилось 6.7% з всієї кількости.

(Закінчення буде)

Петро Часто

СОЛОДКА ОТРУТА ЛІВИЗНИ

II

„Комуністичну ідеологію, не зважаючи на потуги „національно свідомих" організувати так званий Нюрнберг-2, не засуджував ніхто... І не засудить, тому що вона заснована на одвічних ідеалах усіх народів світу — рівности і братерства всіх людей, створення суспільства повного народовладдя і соціяльної справедливости", — пише у "Вечірньому Києві" секретар Київського міського комітету Комуністичної Партії України Юрій Соломатін.

То стара большевицька метода — просуватися уперед вкрадливо, боком, пахощами „одвічних ідеалів", відволікаючи народне думання від неминучого страхіття комуністичної практики. Ліві — то люди з примхливо-дитячими розумами, вічні інфанти, їхнє „вчення" можна збагнути хібащо з психіятричної, фройдівської точки зору. Економічна свобода? Право на власність? Пов'язана з власністю внутрішня спонука до ініціятиви? Це для комуністів звучить нудно і неестетично. Особистий матеріяльний успіх вони трактують у своїй „теорії" як негарне, антисоціяльне вивищення одних над іншими. Ці „твердокам'яні", як називав своїх однодумців Ленін, ліві абсолютно нездатні рахуватися з живою дійсністю — все вони норовлять зігнорувати її, взяти під чобіт, зфальсифікувати заради „чистоти" їхніх підставових догм. Даремно переконувати їх, що соціялізм в умовах імперії був безальтернативний: або його економіка далі „розквітала б" за рахунок багатомільйонових ҐУЛагів і рабської праці колгоспників, або, у випадку відмови від терору і бодай поверхової демократизації, негайно занепала б. На цю самоочевидність нові ліві здивовано витріщують очі: мовляв, ви говорите не про справжніх соціялістів, справжні соціялісти — лише ми!

Соціялістична партія України, очолена, як відомо, головою теперішньої Верховної Ради Олександром Морозом, у своїй програмовій декларації проголошує, що „після перемоги більшовиків у 1917 році не відбулося справжнього переходу від капіталізму до соціялізму — на заваді став державно-бюрократичний апарат, від якого остерігав вождь Ленін". Не прикрашає сучасного українського соціяліста посилання на „вождя", коли історична наука — російська, українська, европейська, світова — зіставленням тогочасних подій і фактів засвідчила, що якраз Ленін і заснував цей „державно-бюрократичний апарат, і свідомо створював його велетенським, тотальним, щоб вертикальною чиновницькою контролею забезпечити державі доступ до всіх багатств та вчасно придушувати всяку незгідливу з цим „соціялізмом" думку і, що найголовніше, увічнити російське панування. Цю неафішовану мотивацію московського варіянту соціялізму О. Мороз соромливо замовчує — ліві, заходячи на повторне коло, знову починають з масних слів.

Ну добре, якщо велика-превелика „жовтнева соціялістична революція" сама себе, своїм же бюрократичним апаратом, доконала, то чому ж тепер, в оці перші три вільні, незалежні від московського апарату роки, апологети „повного народовладдя" не продемонстрували переваг „справжнього" соціялізму, не узгіднили становлення молодої держави зі своїм суспільним ідеалом? Адже тільки вони мали і продовжують мати вирішальний голос у розв'язанні всіх внутрішніх проблем. Ліві зідхають: розірвалися загальносоюзові зв'язки! І загинають пальці, вичислюючи факти — скільки українських підприємств перестало діставати комплектуючі частини, а скільки не має кому свої власні частини збути. І заохочуюче підморгують: от відновимо розірвані зв'язки — і відразу настане „світле минуле". І знову недоговорюють, не пояснюють, з чиєї вини „совєтська" Україна дожилася до такого „розвитку", що заледве 15 відсотків її колоніяльної економіки працювало на готовий виріб — рештою, у формі сировини або напівфабрикату, розпоряджалася Москва. Хіба можна плакати за такими „зв'язками"? Хіба не від них рятувалася Україна, проголошуючи свою незалежність? І хіба не тими самими зв'язками так зв'язали руки українцям, що ще трохи — і вони, як нація, щезли б з лиця землі?

(Продовження буде)

Яр. Климовський

БОГОМ ОБДАРОВАНИЙ МИСТЕЦЬ

(У другу річницю смерти М. Мороза)

II

Мистецьку творчість Михайла Мороза критика прийняла дуже прихильно, і то не тільки українська, але й німецька, французька, еспанська, португальська, американська й російська. Французька критика називає творчість Мороза „чарівною поезією пензля", а німецька — „мистецькою піснею Творцеві". Американці порівнюють Мороза зі Сезаном.

У 1959—1963 роках Мороз дав п'ять своїх індивідуальних виставок у ґалерії „Панорас" у Ню Йорку. Рік пізніше мав виставку в Канаді в ґалерії Миколи Колянківського.

1967 р. Мороз відбув мистецьку подорож до Австрії, Швайцарії, Франції, Еспанії, Греції, Туреччини. Його картини є в багатьох музеях Европи, ЗСА, Канади та Південної Америки.

Доцінюючи мистецьку творчість Михайла Мороза, „Голос Америки" у Вашінґтоні передав ув Україну 1972 р. розповідь про життя і творчість мистця (слово мистецтвознавця мгр Ади Кулик).

Т. зв. римський період М. Мороза почався 1967 р. Перше перебування в Римі було дуже коротке. Зате 1972 р. мистець пробув там шість тижнів. У 1973, 1974 роках — 13 місяців. 1975 р. був коротко в Римі, закінчуючи розпочаті твори. В загальному — 8 портретів, проєкт вітражу храму Жировицької Богоматері, три проєкти мозаїчного оздоблення фронтону св. Софії. Краєвидів Риму та його околиць — 45 і натюрмортів — 5.

Приваблювало Мороза озеро Альбано з видом на гору Монте Каво, а також живописні міста Рокка ді Папа, Немі та Скандрілія.

У Кастель Ґандольфо об'єктом його уваги була вілля Митрополита Андрея Шептицького та монастир Студитів.

У римських творах Мороз дещо пригашує свій темперамент, коли малює архітектурні об'єкти, проте зберігає за кольором його емоційну силу та надає кольорові максимальної пишноти, чим викликає захоплення. Це помітно у картинах „Церква св. Софії", „Арка Тита", „Колізей", „Вид на гору Монте Каво" й „Озеро Альбано". На всьому — ознака творчого піднесення.

У Римі в Українському Католицькому Університеті ім. Папи Климентія знаходиться велика збірка творів Михайла Мороза. Патріярх Йосиф визначив окрему кімнату Морозові. В Римі Мороз розкрив своє кольористичне обдарування. „Мене цікавить, — говорив Мороз, — динаміка живописної експресії та сила діяння кольорів і форми". Патріярх Йосиф любив мистця та дуже цінив його творчість.

* * *

Від 7-го липня ц. р. (день народження мистця) у Львові проходила виставка картин Михайла Мороза, яка тривала до кінця вересня. На афіші великого формату — числа 1904—1992. Виставку очолювали такі інституції: Науково-мистецька Фундація митр. Андрея Шептицького та Мистецько-меморіяльна ґалерія Олекси Новаківського при Національному Музеї та Національний Музей. На відкритті був Єпископ Михайло Гринчишин, що приїхав по справі беатифікації Слуги Божого Андрея. Про виставку він написав до Ірини Мороз: „Я мав щастя й радість бути на тому відкритті. Для мене було це окремою радістю й привілеєм, бо я добре знав Вашого покійного чоловіка. Навіть довелося мені кілька слів сказати на цьому відкритті".

Про виставку написав у „Рідній землі" Володимир Овсійчук, професор Львівського інституту декоративного та прикладного мистецтва.

Цікаву статтю написав Володимир Гаврищук, двоюрідний брат Ірини Мороз. Він описує зворушення проф. Володимира Овсійчука: „Я стояв перед тими шедеврами і плакав". „Що ж так, — пише Гаврищук, — вразило вченого, котрий чимало років досліджує життєвий і творчий шлях Михайла Мороза та прочитав своїм студентам уже не одну лекцію про цього художника?" Нічого дивного — мистецтвознавці, як і мистці, часто бувають незвичайно вразливі.

У 2-му числі журналу „Українське Мистецтво" (Мюнхен, 1947), що його видавала Українська Спілка Образотворчих Мистців, у статті „Мистці про себе" взяло участь вісім видатних українських мистців, між ними Михайло Мороз. Стаття доволі велика, а ще більше цікава (надрукована антиквою Вальбавма). Прямо годі йняти віру, що мистці про себе та свою творчість так уміло могли висловитися. У статті евідентна ерудиція кожного з них.

Не будемо подавати фрагментів окремих висловлювань. З уваги на те, що пишемо про Мороза, подамо фрагмент з його висловлювань про мистецьку діяльність: „Мистець мусить бути непорочно чистий у своїх почуваннях, не допускати до себе ніяких чижих, йому незрозумілих підшептів, бо тут діє цілий організм, уся істота людини. Тут виступають усі інстинкти, виступає вся підсвідомість істоти, що за всяку ціну хоче перемогти". До цього він стримів у своїй творчій діяльності.

Михайло Мороз відзначався небуденною працьовитістю та творчою плодотворністю. Впродовж своєї малярської діяльности створив кілька тисяч вартісних під мистецьким поглядом картин, на які був дуже великий попит, а нині попит на його картини є ще більший. Його картини прикрашають стіни численних музеїв світу. Як патріот був щедрим, даруючи чимало картин на народні цілі.

В картинах Мороза евідентна гармонія, що виявляється в рівновазі ліній, гамі тонів, світлі й світлотіні, в першу чергу в його хисті створити настрій.

У своєму творчому житті Михайло Мороз мав безліч як індивідуальних, так і збірних виставок. Усіх їх не злічити. На всі його індивідуальні й такі, в яких брав участь, було дуже

(Закінчення на стор. 3)

ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА Бразилії, що відбулися в понеділок, 3-го жовтня, приносять майже певну перемогу колишньому міністрові фінансів Фернандові Кардозо і з тим також перемогу демократичним силам. Це другі вибори на президента від 1960 року і коли демократичні сили переможуть, це дає надію на економічний ріст країни та великі інвестиції чужого капіталу.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ у п'ятницю, 30-го вересня, до ЗСА прибула офіційна делеґація Верховної Ради України на чолі з головою ВР Олександром Морозом. Українські парламентаристи відвідують Ню Йорк і Вашінґтон продовж своїх семиденних відвідин.

Богом...

(Закінчення зі стор. 2)

багато похвальних відгуків не лише в українській, але й у чужомовній пресі. Ось уривок з рецензії Богдана Стебельського, поміщеної в місячному додатку „Гомону України" — „Література і мистецтво" за червень 1991 року (ретроспективна виставка творів М. Мороза відбулася у Філядельфії 3-19-го травня 1991 року в домі Українського Освітньо-Культурного Центру): „Постать мистця Михайла Мороза чітко окреслена його характером, темпераментом і безпосередньою щирістю вислову. Вклад М. Мороза — один із великих. Мороза наслідувати не можна, але вчитися у Мороза можна".

Свою творчістю Михайло Мороз здобув світове визнання, чим приніс славу Україні.

ВЕЛИКА РАДА УЛАДУ ПЛАСТУНІВ СЕНІОРІВ

відбудеться в суботу 8-го жовтня 1994 р. о год. 8-ій вечора в рамцях XII Зборів КУПО

Кожний курінь УПС має делеґувати свого представника. Побажана участь сеніорів у пластових одностроях.

МІСЦЕ: Рамада Готель, Іст Ганновер, Н.ДЖ. Рт. 10

КРАЙОВА БУЛАВА УПС в ЗСА

Дирекція Філії УКУ у Філядельфії

запрошує українську громаду міста Філядельфії і околиці

на зустріч з депутатом Верховної Ради України,

генералом

ВОЛОДИМИРОМ МУЛЯВОЮ

Тема його викладу:

„НАЙНОВІШІ ПОДІЇ в УКРАЇНІ і ПЕРСПЕКТИВИ на МАЙБУТНЄ"

Дата: неділя, 9-го жовтня 1994 р.

Час: год. 5:30 по пол.

Місце: Філія УКУ, 7911 Whitewood Rd., Elkins Park, PA.

КЛК — Карпатський Лещетарський Клюб Ню Йорк

запрошує своїх членів і приятелів на

ТРАДИЦІЙНУ ОСІННЮ ТОВАРИСЬКУ ЗУСТРІЧ,

яка відбудеться на Союзівці

22-го і 23-го жовтня 1994 р.

В ПРОГРАМІ:

Товариські тенісові змагання: деблі, індивідуальні ігри.

Бенкет/Вечірка

Про нічліг і замовлення на бенкет прошу звертатися до Управи Союзівки (914) 626-5641

Прошу покликатися на КЛК

Традиційні КЛКлюбові тенісові змагання відбудуться в закритих кортах Four Seasons (біля Ramada Inn East Hanover, N J)

12 і 13-го листопада 1994 р.

Провід Турніру: ІГОР ЛУКІВ (праця (908) 820-6800, дім (201) 376-4829);

ЕВГЕН МАНДЗІЙ

Додаткові інформаації будуть подані пізніше

НОВІ КНИЖКИ З УКРАЇНИ

ВІН -- З КОГОРТИ ВОЖДІВ. -- **Київ: Дніпро, 1994. – $5.00**

До книжки увійшли кращі конкурсні праці про дореволюційну діяльність Симона Петлюри.

Петлюра С. СТАТТІ. -- **Київ: Дніпро, 1994. – 325 с. $10.00**

Найяскравіші літературно-критичні та історико-культурологічні статті відомого політичного діяча.

Міщенко Д. БУНТІВНИЙ КНЯЗЬ. -- **Київ:** Український письменник, 1993. – 304 с. **$20.00**

Роман відтворює перипетії так званого литовського періоду в історії України, складні взаємини між московськими князівствами, Литвою та Кримським ханством, а також між Україною та Литвою. Всі ці політичні обставини створили передумову для початку національно-визвольної війни під проводом князя Данила Галицького.

Ціни подано з пересилкою

Можна замовити в

SVOBODA BOOKSTORE

30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302

Мешканці Ню Джерзі підлягають 6%-му податкові

Філядельфія урочисто відзначила треті роковини незалежности України

Українська громада Філядельфії і околиць гідно відзначила третю річницю незалежности української держави. У програмі святкувань були Божественні Літургії в намірені українського народу в українських католицьких, православних і баптистських церквах; проголошення Українсько-Американського Тижня посадником Філядельфії Едвардом Ренделем; величавим концертом і прийняттям в УОКЦентрі; конференцією у пам'ять О. Ольжича; дискусією на тему „Україна і наша громада — сьогодні та завтра"; показом історичного фільму „Перспективи Президента Кучми та його пляни на майбутнє"; виставкою пам'ятних фотографій УНС і закінчено Фестивалем свободи на „Тризубівці" в Горшамі, Па.

Програму святкувань приготовив і практично перевів Громадський діловий комітет під проводом інж. Бориса Захарчука. Почесними співголовами цього комітету були відомі сенатори А. Спектер і Г. Ваффорд.

З нагоди річниці незалежности України посадник Філядельфії Е. Рендел видав проклямацію Українсько-Американського Тижня, який тривав від 21-го до 28-го серпня. Під час цього тижня в Філядельфії відбулися такі імпрези:

В середу, 24-го серпня, в полудневих годинах відбулася урочиста церемонія передачі проклямації Українсько-Американського Тижня в філядельфійській ратуші. Згадану проклямацію посадник Е. Рендел передав голові Громадського комітету інж. Б. Захарчукові, а міський радний Тачер Лонгстрес відчитав відзначення Міської ради з цієї ж нагоди. Інж. Б. Захарчук подякував згаданим провідникам міста за їх дружну поставу до української громади взагалі, а української держави зокрема. Добірна публіка заповнила залю ратуші, в якій відбулося прийняття для почесних гостей, а о год. 7-ій — музично-вокальна програма. Після програми відбулося загальне прийняття в галерійній залі УОКЦентру.

Посадник Філядельфії Е. Рендел (зліва) передає проклямацію Українсько-Американського Тижня голові Громадського комітету інж. Б. Захарчукові. Приглядається адв. Д. Максимюк.

Програму вечора в УОКЦентрі відкрив Б. Захарчук, а молитву провів о. д-р Іван Біланич. Американський гимн виконала Дарія Книш, а український милозвучно відспівав молоденький Юрій Паньків. Акт проголошення незалежности України відчитав по-українськи і по-англійськи Марко Клос. Проклямацію губернатора Пенсильванії відчитав сенатор Стюарт Ґрінліф, асамблеї стейту — Мартин Лауб, повіту Монтгомері — комішенер Джан Факс. Тут також відчитано привітання президента ЗСА Билла Клінтона для українського народу. Коротке слово виголосила Марґарет Мезвінскі, член Конгресу ЗСА.

Головним промовцем був д-р Орест Субтельний, професор Йорк університету в Торонто, Канада, який навів позитивні і неґативні факти в процесі творення незалежности України.

Новоприбулий з України юнак Ю. Паньків співає український гимн.

В мистецькій програмі виступали: Тарас Чубай з гітарою, баритон Ярослав Гнатюк при акомпаніяменті Володимира Винницького, і знаменита Марія Стефюк, сопрано, солістка Київської Національної Опери. Програмою в УОКЦентрі проводив адв. Данило Максимюк.

Другу частину головних святкувань у формі Фестивалю свободи відбуто на чудовій „Тризубівці" в Горшамі. В год. 12-ій полудня о. д-р І. Біланич відправив Божественну Літургію, після якої в програмі виступали: Д. Книш відспівала американський гимн, а Ю. Паньків — український, о. Роман Паньків провів молитву, а Т. Чубай, Марія Стефюк і „Львів'яни" розважали присутню, майже двотисячну публіку, до пізнього вечора. Коротке слово мали також конгресмен Чарлс Догерті і стейтовий сенатор Стюарт Ґрінліф. В своєму слові сенатор Ґрінліф повідомив про стейтовий ґрент для УОКЦентру в сумі 16,000 дол. Українську амбасаду у Вашінґтоні репрезентували Н. Демченко і Н. Ільченко. Останній відчитав привіт. Присутній був Юрій Саєвич, який фільмував програму дня телевізійної програми „Вікно на Америку" інформаційної аґенції ЗСА. Д-р Володимир Карпинич був дуже добрим конферансьє програми на „Тризубівці".

Крім головних святкувань, які приготовив Громадський комітет в УОКЦентрі і на „Тризубівці", в рамках відзначувань третьої річниці відбулися три інші імпрези: конференція присвячена пам'яті О. Ольжича, зорганізована місцевим Осередком Праці НТШ у співпраці з Дослідчою Фундацією ім. О. Ольжича на якій д-р Я. Залїпський відчитав доповідь д-ра Зенона Городиського п.з. „Ольжич як політичний діяч", а д-р Наталія Пазуняк виголосила доповідь п.з. „Ольжич в літературній критиці"; дискусія круглого стола на тему „Україна і наша громада — сьогодні та завтра" зорганізована Українською Федерацією, в якій взяли участь як коментатори Володимир Баранецький, проф. Леонід Рудницький і д-р Альберт Кіпа і як дискутанти Наталія Посіва, інж. Б. Захарчук і д-р Олександер Черник; інж. Іван Даниленко відкрив, а д-р А. Кіпа проводив згаданим панелем; і висвітлення історичного фільму „Перспективи Президента Кучми та його пляни на майбутнє" презентований д-ром Е. Новосадом з рамени Товариства Сеньйорів в Філядельфії. Всі ці імпрези відбулися в УОКЦентрі.

В рамках святкувань річниці незалежности відбулася виставка Українського Народного Союзу „Пам'ятні фотографії УНСоюзу 1894-1994". Куратором виставки був д-р Осип Кравченюк, а підготовою займалася Оксана Тритяк, керівник спеціяльних проєктів УНСоюзу. Виставка була відкрита від 21-го до 28-го серпня в УОКЦентрі.

М. Стефюк.

З нагоди річниці деякі громадяни на своїх домах, а особливо українські товариства вивісили українські національні прапори. Дім електричної компанії в Філядельфії пропагував річницю майже ввесь тиждень прихильними для нас світляними написами на своїй будівлі.

Слід згадати, що співпраця багатьох громадян була зразкова в підготові всіх згаданих імпрез і тому всі вони (ці імпрези) були успішними. Всім тим громадянам належиться подяка від Громадського комітету, якщо не від всієї української громади.

Філядельфійська громада відсвяткувала третю річницю гідно, величаво і багатолюдно. Вона зробила це тому, бо вірить, що Україну чекає світле майбутнє в колі вільних народів світу.

Методій Борецький

Рік Родини...

(Закінчення зі стор. 1)

подібних акції в цілому краї, куди вже пішли відповідні суґестії.

Як бачимо, задуми широкі та далекойдучі, які вимагають багато праці, а потребує передусім запалу. Справа важлива і вимагає глибшої застанови та саме про це говорили гості в редакції.

Зокрема порушили вони важливу справу відношення до проблеми життя в українських родинах наших Церков і можливости помочі їх в теперішніх так змінених обставинах і зміненому почутті моралі. Саме з уваги на цей теперішній стан члени комітету уважають, що Рік Родини повинен бути продовжений, бо із 1994 року залишається лише три місяці, а проблеми так скоро та легко розв'язати не можна.

В. Бачинська інформує, що відповідні листи до усіх Українських Церков з проханням відправити в дні 16-го жовтня, коли припадає свято Покрови, Богослуження в намірені української родини, вже пішли, як також письмо до Шкільної Ради, з проханням влаштовувати у школах відповідні програми.

Розуміється на усі ці акції треба також придбати відповідні фонди і голова комітету надіється, що наші установи відгукнуться, бо, як досі, Крайовий комітет розпочинає діяльність без будь-яких фондів.

Яка буде реакція нашої громади на цю нову, але актуальну, проблему — покажуть найближчі місяці.

Президент СКУ у Келовні

З нагоди третьої річниці проголошення самостійної України, на запрошення відділу КУК, президент Світового Конґресу Українців д-р Дмитро Ціпивник загостив до Келовни, Б. К. У суботу, 20-го серпня, в готелі „Бест Вестерн", у гарно прибраній просторій залі, зустрілися з президентом при спільній вечері представники складових організацій КУК та суспільно-громадські діячі Келовни та сусіднього містечка Вернон. Голова місцевого відділу КУК, Андрій Данилів, відкрив святочну зустріч, привітавши достойного гостя д-ра Ціпивника і усіх присутніх, та попросив д-ра М. Суховерського на господаря вечора. Д-р Суховерський, представляючи почесного гостя, підкреслив його здобутки у професійній ділянці, починаючи від студента медицини і скінчивши на спеціялізації у психіятричній медицині. Присутні довідалися, що окрім своєї практики д-р Ціпивник також є професором у своїй ділянці і має поважні наукові праці.

Після вечері д-р Ціпивник розказав про свою працю, очолюючи Світовий Конґрес Українців, про новий статут СКУ, про поширення його завдяки світовим подіям останніх років. Сьогодні СКУ репрезентує і опікується всіма українцями, що живуть поза межами України, але рівночасно цікавиться і допомагає Україні директно і індиректно через свої складові організації, а також через інституції різних держав, з якими Конґрес має зв'язок. Президент закінчив свій виступ звітом про свої подорожі до Австралії, Японії, Польщі та України.

Після доповіді президента М. Сухорський представив усіх присутніх, починаючи від голів і представників громадських організацій та кінчаючи суспільно-громадськими працівниками. Хоч багато з них вже поважного віку, та все ще виконують щиро і віддано свої національні і громадські обов'язки. Після цього присутні ставили запитання, на які д-р Ціпивник подавав додаткові інформації і вияснення. Голова КУК, Келовна, А. Данилів подякував президентові СКУ д-рові Д. Ціпивнику, що не жалів часу і прибув до нашої громади в долині Оканаґан, щоб поділитися з нами новинами про працю і зв'язки Світового Конґресу Українців з іншими державами світу.

У неділю, 21-го серпня, відбулося загальне віче з нагоди третьої річниці проголошення самостійности України в Києві у 1991 році. О 2-ій год. в залі Української Православної церкви голова місцевого КУК А. Данилів привітав д-ра Д. Ціпивника та всіх присутніх, включно з гістьми з Вернону і Пентіктону. М. Суховерський представив достойного гостя. Саскатун, де д-р Ціпивник скінчив більшу частину своїх студій, — це один з центрів, поруч з Едмонтоном і Вінніпеґом. Молодим студентом д-р Ціпивник брав активну участь у СУМК, а пізніше як член СУС мав нагоду ознайомитися з українським життям в Канаді. По закінченню студій він не тільки цікавиться своїм професійним і науковим життям і розвитком, а також бере участь у суспільно-громадському українському і канадському житті. Від 1972 р. дотепер він є професором у департаменті психіятрії при університетському шпиталі в Саскатуні. Від 1983 до 1992 р. був медичним директором Саскатчеванської Комісії в питаннях надуживанню альґоголю і наркотиків. Тепер є членом Дорадчої Ради Канадського Т-ва в справах Інтернаціонального здоров'я (Україна і Росія); Дорадчої Ради — Організації Зв'язку з Україною Саскатчеванського університету; президентом Канадської Етно-культурної Ради.

Перед його вибором на президента Світового Конґресу Українців д-р Ціпивник відбув дві каденції як президент Конґресу Українців Канади, і був одним з найкращих президентів КУК. Він зумів нав'язати добрі відносини між КУК і урядом Канади. У 1991 р. він був членом офіційної канадської делеґації в Україні, яку очолювала Барбара МекДуґалл, міністер зовнішніх справ Канади, а у 1992 р. відвідав Україну з Р. Гнатишиним, генеральним губернатором Канади. За його суспільно-громадську працю був нагороджений бронзовою медалею Сторіччя, жовтень 1992, орденом Канади, жовтень 1992; пропам'ятною медалею 125-річчя Конфедерації Канади, листопад 1992 р.

Д-р Ціпивник подає нам приклад, як можна працювати для Канади і для України. „Він є зразком для всіх уродженців Канади українського походження", — сказав д-р Суховерський. По представленню д-ра Ціпивника, голова відділу КУК попросив президента СКУ до слова.

Д-р Ціпивник подав коротко організаційну систему СКУ, зміни і розширення праці, які зайшли на 6-му світовому конґресі, про різні труднощі, що випливають з браку відповідних фондів. Він також порушив політичні обставини, серед яких постала українська самостійна держава, і про труднощі, що існують на її шляху до економічного усамостійнення. Україну визнали 146 держав, але економічної допомоги держав не вистачає, щоб поставити Україну на солідні економічні рейки. Потрібно, щоб уряд України мав силу і зумів перепровадити економічні і соціяльні реформи згідно з демократичним ладом. Рівночасно повинна відбутися консолідація українських політичних сил. Зміцнення України економічно і політично всередині скріпить допомогу і ззовні. У цьому напрямі діяспора повинна скріпити свою працю відносно допомоги Україні. Ця допомога повинна бути скоординована, контрольована і устійнена через наші репрезентаційні організації, що входять у склад СКУ, а це КУК в Канаді, УККА і УАКР в ЗСА та СУА в Австралії. КУК в Канаді має добрі зв'язки з канадським урядом, який підтримує Україну економічно і політично.

СКУ в теперішню пору виконує такі важливі завдання: координує працю існуючих крайових репрезентацій діяспори; впливає на консолідацію з урядом України і шукає зв'язків і співпраці з урядами держав, у яких живуть українці; допомагає українцям, які відроджуються в державах, що постали після розвалу Совєтського Союзу. Під цю пору потрібно помагати не тільки матеріяльно Україні, але також потрібно помагати українській діяспорі у тих країнах, що ввійшли у члени СКУ за останні пару років. Завдання СКУ збільшилися, але приходи зменшилися, тому що зменшилося жертвенне членство, і СКУ знаходиться у фінансовій скруті. СКУ не буде в силі виконувати належно свої обов'язки, якщо свідоме громадянство не збільшить свої датки на працю СКУ.

Д-р М. Суховерський влучно підтримав арґументи президента СКУ і палким переконуючим закликом звернувся до присутніх зложити жертви на СКУ з нагоди національного свята. Присутніх в залі було коло 60 осіб і збірка принесла поверх 3,000 дол., і ще декілька осіб деклярували свої пожертви. Д-р Ціпивник подякував присутнім за щедрі датки. Голова КУК, відділ в Келовні, Андрій Данилів, подякував д-рові Ціпивнику за відвідини нашої малої громади і за інформативну доповідь, а всім присутнім за участь і фінансову підтримку СКУ, і заповів, що збірка на СКУ продовжується. Листа жертводавців буде подана в пресі пізніше. А. Данилів також подякував святочному комітетові в складі: М. Суховерський, В. Федейко і І. Мельник.

Іван Мельник

СПРОСТОВАННЯ

У клепсидрі про смерть св. п. д-ра ВОЛОДИМИРА ГОРДИНСЬКОГО („Свобода", ч. 188 з вівтірка, 4-го жовтня 1994 року) подано неправильну назву вулиці в адресі, куди родина просить висилати пожертви замість квітів на могилу покійного. Має бути: CCRF (Dr. W. Hordynsky Lab Fund)

272 Old Short Hills Rd.

Short Hills, N.J. 07078

ПОДЯКА

Несподівано, дня 20-го березня 1994-го року, з Волі Всевишнього, залишила цей світ наша найдорожча ДРУЖИНА, МАТИ, СЕСТРА І БАБУСЯ

СВ. П.

ІРЕНА з ТОМАШІВСЬКИХ ВИСОЦЬКА

Отцим складаємо щиру подяку о. д-рові мітратові І. Тиляському та о. Волощукові за похоронні відправи в Норт Порті, Фла. та рівнож о. д-рові Фіголеві за похоронні відправи в Гантері, Н. Й.

Наша щира подяка за прощальні слова, під час Панахиди в Норт Порті, д-рові Б. Бурачинському, д-рові В. Королеві та [illegible] О. Питляреві. Також щира подяка д-рові Р. Барановському за прощання покійної в часі тризни в Гантері.

Щиро дякуємо приятелям та знайомим за вислови співчуття, за численну участь в похоронах, за квіти, за пожертви на Служби Божі.

Дякуємо за пожертви, зложені на добродійні цілі в пам'ять покійної в Норт Порті, Фла. і в Гантері, Н.Й

НА СПОРТ В УКРАЇНІ:	20 дол.
НА ПАТРІЯРХАТ:	[illegible]
НА УКР. ЦЕРКВУ В ЛЮРДІ:	100 дол.
НА ІНВАЛІДІВ ДИВІЗІЇ І УПА у ЛЬВОВІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ І ТЕРНОПОЛІ	1000 дол.
НА ДУХОВНУ СЕМІНАРІЮ (о. Гузар)	[illegible]
НА УКР. МУЗЕЙ	[illegible]

Висловлюємо всім щиру подяку.

[illegible] — БОГДАН з дітьми і [illegible]

Два останні теребовляни

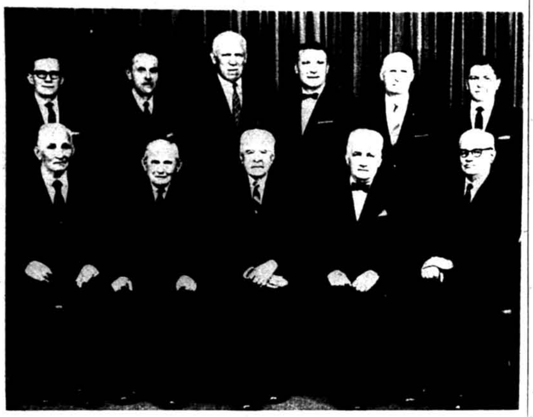

На фото: сидить перший справа І. Дурбак, О. Іванчук — другий зліва в другому ряді.

Цього року відійшли у вічність два останні члени Комітету Теребовлян. Комітет був заснований в березні 1961 року з метою зібрати матеріяли і фонди на регіональну книжку „Теребовельська Земля", що була видрукована 1968 року.

13-го березня 1994 року упокоївся в Бозі на 93-му році життя св. п. Осип Іванчук, другий заступник голови комітету.

19-го серпня 1994 року помер св. п. Іван Дурбак (92 роки), редакційний і пресовий референт.

Нехай книжка „Теребовельська Земля" буде як нев'ялий вінок на їх могилах і на вічну пам'ять.

Св.п. І. Калинич

Св.п. І. Калинич

І знов перейшов ангел смерти понад нашою громадою і забрав з її рядів людину, хоч скромну й тиху, але великого серця й любови, людину високо шановану і люблену тими, хто її знав. Мова тут про нашу незабутню св.п. Іванну Калинич, вдову по св.п. о. канонікові Теофілеві Калиничові, колишньому парохові Тарнавки і заступникові декана лежайського та маму відомого нашій громаді архітекта Любомира, яка залишила цей світ, приятелів та свого улюбленого сина 19-го серпня ц.р. в Ірвінгтоні, Н.Дж. З тяжким болем приходилось нам згодитись з дійсністю, а мені ще тяжче сповнити свій обов'язок і у цім горю згадати та хоч кількома словами поділитися споминами ще з дитячих літ, бо так давнє було наше знайомство і приязнь.

Коли лину думкою про минулі часи, все бачу образ гарної молоденької Їмості, яка прийшла до нашого дому з маленьким хлопчиком, її сином, на відвідини. Це було в Тарнавці, першій парафії о. Теофіля, при кінці 1920-их років. Не знаю чому, але пригадую собі, що ми, діти, себто мої молодші сестри і я, дуже тішилася, що маємо таку гарну їмость. За кілька днів, я вже з моєю мамою вибралися на відвідини до плебанії і відтоді стали ми приятелями родини о. Теофіля і Іванна Калиничів, а я з малим їхнім сином Любомиром стали друзями на ціле життя. Покійна стала немовби моєю другою мамою, бо все мене трактувала як свого сина. Незадовго вбрала мене в першу вишивану сорочку, яку покійна сама вишила мені. Як я вже почав говорити та читати по-українськи, то отримав новий подарунок від покійної: першу книжку „Син України", з якої перші сторінки прочитувала нам вона сама. Минуло кілька літ нашої тарнавецької дитячої безжурности і пройшов час мені залишити Тарнавку і відїхати до Перемишля на науку до гімназії. Який я був щасливий, як Покійна наша Їмость відвідуючи родину в Перемишлі, кожного разу зайшла до мене, малого бурсака. Все брала мене зі собою, перше до цукорні Товарського при вул. Францішканській на знамениті тісточка та содову воду з малиновим соком, а відтак до кіна. Донині пам'ятаю той перший фільм, який ми разом бачили. Це був „Спів Донських Козаків", американської продукції з хором Жарова. Перед відїздом, кожного разу, покійна вложила мені в кишеню кілька „злотих", що були тоді для мене великим даром і я був із цього дуже щасливий.

Ті дитячі спогади такі тривалі, що я їх ніколи не забуду. Згадуючи знову Тарнавку, думаю нераз, що там привело Іванну, яка як абсольвентка з двома дипломами з відзначенням (ліцеальний і семінарійний) могла дальше продовжувати свої студії літератури і журналістики, які її усе цікавили. Доказом цього були її фейлетони в „Ділі" (наприклад, „До рідного моря") яким дуже захоплювався головний редактор „Діла" д-р Іван Німчук і додавав їй охоти до сталих дописів. Рівнож тут у ЗСА І. Калинич написала декілька статтей до „Свободи", лемківського календаря та збірника „Ярославщина і Засяння". Але доля була інша. Покійна вибрала замість журналістичної кар'єри життя сімейне і стала подругою о. каноніка Теофіля. Обоє вони як щирі українські патріоти (о. канонік Теофіль боровся на українсько-польському фронті під час Першої світової війни) посвятилися праці для народу. Тарнавка — це було село найдальше висунене на північний захід по лінії Перемишль-Ряшів, оточене польським шовіністичним елементом. Село було дуже спольщене, польська школа, лише старенька 300-літня дерев'яна церква була свідком, що тут таки колись жили свідомі українці. Народна нива стояла запущена, треба було закасувати рукави і орати скибу. Які то прикрості і напади від польських урядів та поодиноких осіб треба було переносити покійному о. канонікові Теофілеві у боротьбі за українську школу, українську мову, побудову нової церкви, за піднесення свідомости жителів у Тарнавці, то один Бог знає! Але не заломався досвідчений воїн, а великою підпорою була йому все і у всім його дорога дружина, нині покійна Іванна. Особисто вона займалася українізуванням молоді, завела курси вишивання, шиття, варення та провадила при парофії бібліотеку, заохочуючи молодь до читання українських книжок. Навіть зорганізувала аматорський театральний гурток, включно з танцями. Ставало гарніше жити в Тарнавці, але тут нове горе: Друга світова війна зі всіми її страхіттями, які нам усім довелося переживати. Який великий патріотизм і братолюбіє виявляла Іванна до наших втікачів від большевицької навали, які гуртово заїжджали то Тарнавки та прямо на плебанію. Не знаю чи хтось із них коли-небудь згадав, а може ще нині згадує добрим словом цю „ходячу доброту", яка усіх годувала, давала нічліги та харчі у дальшу дорогу на захід. Донині не можу збагнути, звідки брала покійна стільки енергії, щирости та терпеливости. Та ще гірше стало. Чудом пережили ми напади польських боївок, та коли вже червона навала зближалася, родина о. каноніка Калинича вибралася сама на ісход з виїмком їхнього сина Любомира, молоденького студента, який пішов служити національній справі та вступив до Дивізії „Галичина". Стрічав я уже знеможеного покійного о. Теофіля і нашу покійну їмость коротко у Відні. Вона мало говорила, бо переживала своє велике горе: її думки і серце були коло сина на фронті. Це була тяжко страждальна матір, матір із великою любов'ю до сина-одинака, з материнською любов'ю, якої сама дуже мало зазнала, бо ще дитиною втратила свою матір та осиротіла. Усе молилася у віденській церкві оо. Піятистів та просила Всевишнього про щасливий поворот свого сина. І Бог Милосердний вислухав Її молитов, бо по закінченні війни вся родина — батько, мама і син віднайшли себе і за кілька років з Вілляху, Австрії, приїхали до Америки. Тут ми знову стрічалися, часто говорили телефонічно, кожний раз, коли я розмовляв із І. Калинич, темою була наша далека, але мила Тарнавка. Там пережили та там лишили ми наше дитинство, а Іванна її молоде материнство.

Нехай присняться нашій дорогій Іванні у позазоряних просторах наша далека, але так близька нашим серцям Тарнавка, приходство, висока гора „Пуланок", город, став, потік, таємний цвинтар із високими шумлячими смереками та старнька дерев'яна церковця, довкруги якої росли 300-літні дуби і липи. Хай цей спомин і для нас, колишніх тарнавчан буде чарівним сном весни нашого життя, а для покійної любої нам їмості Іванни китицею квітів у її далек путь у засвіти.

Євген Шафран

В 50-річчя смерти видатного дириґента О. Кошиця

Св.п. О. Кошиць

Олександер Кошиць народився 14-го вересня 1875 року у шевченковому краю, на Черкащині, село Ромашки, Канівського повіту (Київщина) а звідти, в 1877 році, родина переїхала у Тарасівку, Звенигородського повіту.

Закінчив духовне училище в Богуславі, Київську Духовну Семінарію, та Київську Духовну Академію і Музично-Драматичну Школу ім. Миколи Лисенка у Києві. Хоровий спів любив змалку, і в 1908 році з радістю очолив хор студентів Київського університету.

Розквіт творчости композитора, дириґента і дослідника припадає на період його праці в театрі Миколи Садовського, що містився у будинку теперішнього Театру Оперети. О. Кошиць невтомно пропаґував українську пісню, був неперевершеним майстром її обробки і концертового втілення. Зробив він багато і, по суті, практично здійснював ідеї, починання великого свого вчителя М. Лисенка. Українські ліричні, лі-ро-епічні, жартівливі пісні, кантати, обрядові й релігійні композиції у записах О. Кошиця зачаровують нас і сьогодні. Як дириґент він започаткував жанрові пісенні концерти.

Шануємо його і як засновника першого національного хору, Української Республіканської Капелі, яку він створив на доручення Центральної Ради з метою пропагувати добре ім'я України і її національне хорове й музичне мистецтво.

О. Кошиць оселився в Ню Йорку й увесь свій час, усю свою енергію віддавав музично-композиторській та громадській праці. Під час літніх місяців, протягом 1941-44 років, він перебував у Вінніпеґу, вишколюючи молоді кадри диригентів та навчаючи великі загони молоді шанувати й любити невмирущу українську пісню.

Всесвітньої слави в інтерпретації його капелі в Канаді набули, між іншими, „Ой ходить сон біля вікон", „В кінці греблі", „Ой горе тій чайці", „На вулиці скрипка грає". Талант і праця О. Кошиця піднесли культуру українського хорового мистецтва на незнану до нього височінь. Його численні гастролі по Европі й Америці відкрили шанувальникам музики співучу Україну.

Нарешті О. Кошиць був одним із основників Осередку Української Культури й Освіти у Вінніпеґу.

Помер він 21-го вересня 1944 року у Вінніпеґу й похований у мавзолеї на цвинтарі Ґлен Іден.

Вищі освітні курси, на яких він викладав історію української пісні та музики, а також диригував хором курсантів, вишколили чимало молодих курсантів, які роз'їхались по цілому континенті Північної Америки. Вони увійшли в серце українського життя, багато з них стало на провідні пости культурної праці. Тяжко всіх вирахувати, бо після 50 років затратився з ними контакт, але заслуговують на особливе відмічення д-р Володимир Климків, диригент хору ім. Кошиця, Галя Хам-Доскоч (перша диригентка тодішнього хору МУН, який прийняв назву ім. Кошиця в 1951 році), Марія Говійка-Підкович, Іванна Щепанська-Романів, Мирослав Куць, Анна Мисик-Вах (ред. „Жіночого Світу"), Владика Роман Даниляк, о. митрат Іван Кристалович, св.п. о. Боніфатій Слобода, о. диякон Михайло Воробій.

Щоб гідно вдізначити 50-річчя смерти великого генія, хор ім. О. Кошиця приготовляє два концерти творчости св.п. О. Кошиця, один у Вінніпегу, в неділю, 6-го листопада, в год. 3-ій по полудні в авдиторії Джубілі, а другий в Монтреалі, в суботу, 12-го листопада. Запрошуємо українську громаду гідно вшанувати пам'ять великого українського музичного генія своєю участю в цих двох концертах.

Дай Боже, щоб заповіт нашого славного генія Олександра Кошиця „Рідная мова, пісня й наука, хай українців єднає!" — єднав весь український народ — України і діяспори, особливо в цей 1994 рік — Рік Української Родини!

Н.Н.

„Карпатський візерунок" в Сакраменто

„Танок старого гуцула"

Свіжий подих Карпатських гір, сосен і смерічок приніс нам в Каліфорнію „Карпатський візерунок" — музичний ансамбль з Івано-Франківщини. Його чудовий виступ ми, українці столиці Каліфорнії — Сакраменто, мали нагоду почути і побачити 16-го вересня цього року в залі Ля Сієра коммюніті центру завдяки спонзоруванню Клюбу Української Спадщини на Північну Каліфорнію. Кожний в музиці міг вловити для себе щось рідне, близьке, оскільки більшість публіки були вихідці з України.

Від їхнього імпресаріо Юрія Дармограя ми довідалися, що ансамбль існує вже 14 років, багато виступали по Европі та Канаді і в тому відчувається їхня згуртованість, невимушеність, професійне виконання, хоч у групі один лише професійний артист, а решта учасників — учителі музичних шкіл Івано-Франківщини.

Полонив слухачів піснями соліст-баритон, заслужений артист України Володимир Пірус з Івано-Франківської фільгармонії. Він співак-професіонал, на сцені вже 26 років. Він виконував пісні соло та дуетом разом з Оксаною Олексин, яка в ансамблі — з дня його заснування. У їхньому виконанні під акомпаньямент чарівних „троїстих музик", тобто невеличкої оркестри —цимбал — Василь Микитюк, сопілки — Петро Яремчук, баяна — Василь Дидич, та скрипки — Роман Мельник, прозвучали пісні жартівливі та ліричні, сподобалися „Люлька", „Дозволь мені, мати, криницю копати", „Ніч яка місячна" та інші.

В оркестрі наймолодший Петро Яремчук чарував слухачів чарівними мелодіями у виконанні на різних сопілках, ребрі, окарині, зозульці, тилинці (простій трубці, як пояснив потім Ю. Дармограй, таку трубку можна придбати в американському склепі, але не так то легко навчитися на ній грати!) А Петро — справжній віртуоз своєї справи. Василь Микитюк привіз до Америки великі цимбали, які важать до 200 фунтів, мають гарний звук і цимбаліст володіє чудовою технікою гри та гуртує навколо себе оркестру. На скрипці задушевні мелодії витинав Роман Мельник.

В гурті є також і танцювальна пара — Богдан Гоцанюк і Ольга Дерещук. Танцюристи та й усі члени гурту були одягнені у прекрасні українські костюми-вишиванки, що радувало око. Ще один учасник гурту, про якого треба згадати, бо він привозить артистів в усі куточки Америки, де українські громади бажають їх побачити, це менеджер та водій Іван Дармограй.

В Канаді в місті Норт Беттлфорд на запрошення канадської публіки гурт виступив два рази — слухачі залишились дуже задоволені. Також вісім разів вони виступали по школах, що дуже важливо, — щоб діти пізнавали на прикладі мистецтва про Україну. В одній школі, коли імпресаріо запитав, а хто, діти, серед вас українці?, то всі діти (і чорні, і білі, і жовті) підняли вгору руки — всі українці! Там же в Канаді один молодий канадієць доводив Дармограєві, що „Гопак" це канадський національний танок, а голубці та вареники — канадські національні страви.

Артисти мало вживають посилюючу техніку, дуже приємно слухається оркестру, яка мяко акомпаньює солістам, а танцювальна пара приносить рух на сцену. В них вдало розставлені номери і всю програму слухається як одне ціле. Пісні здебільшого знайомі для глядачів, так що всі мають задоволення. Дітям із Сакременто та й дорослим можливо найбільше запам'ятався „Танок старого гуцула". Богдан Гочанюк спочатку виступав у ролі молодого козака в попередніх танцях, аж тут раптом на сцену виходить старий дідуньо (і звідки він узявся?), в якого руки, борода трясуться, береться танцювати з молодицею і наприкінці падає, бо вже більше сили не стало — чудесна комічна сценка. Взагалі можна подивувати танцюристів — два виступи, які ми оглянули в Сакроменто і Сан Франсіско — були на маленьких сценах, але вони зуміли собі дати раду в таких „тісних" умовах.

Учасники ансамблю були приємно здивовані, що тут на далекій чужині українці зберегли свою мову, культуру, ходять до церков, мають свої клюби, які гуртують їх. Українці Америки вже змогли почути цей гурт на фестивалях, на Союзівці та на сумівській оселі.

Імпресаріо Ю. Дармограй самовіддано організує виступи артистів, дає можливість талановитим українцям з України запізнати життя та звичаї українців у Америці та Канаді, подивитись на тутешнє „райське", в порівнянні з сучасною Україною, життя діяспори. Наприкінці концерту, прощаючись, він ще й до того проявляє свій талант гумориста, подає пару цікавих штрихів про кожного учасника групи. Хочемо побажати йому і всім артистам „Карпатського візерунку" великих успіхів та дальшої цікавої подорожі.

Тетяна Герасименко

ПРОПУЩЕНО М. МОРОЗА

У розмові з представницями Союзу Українок Америки із Філядельфії п. з. „У нас Рік Українського Музею", що появилася в ч. 186 з 30-го вересня ц. р., друкарський чортик поминув поміж мистцями, яких картини будуть виставлені, ім'я св. п. Михайла Мороза. — Ред.

BARKA Company DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550
НА РІЗДВ'ЯНІ СВЯТА: КУТЯ, МАК, ГРИБИ, СВЯТОЧНІ КАРТОЧКИ, КОЛЯДИ (касетки, платівки). ВИСИЛАЄМО ПОШТОЮ.

✻ ПРАЦЯ ✻

ПОТРІБНА ЖІНКА
до ліплення вареників і до помочі в кухні. Зголошення особисто 348 Grove St. Jersey City, N.J. або телефонічно
(201) 451-6189
Tania's Restaurant

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУЇС НАЙҐРО - директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країв світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(201) 375-5555

КOBASNIUK TRAVEL INC.
157 Second Avenue, New York, N.Y. 10003-5765
(212) 254-8779
(800) 535-5587
Vera Kowbasniuk-Shumeyko, President
Established 1920
KTI

LVIV POLYTECHNIC 150th ANNIVERSARY CELEBRATION
OCTOBER 12-26, 1994
1st Class-Breakfast Basis $1279.00
SINGLE Supplement: 1st Class $195.00
DeLuxe-Breakfast Basis $1435.00
DeLuxe $225.00
INCLUSIVE FEATURES
Round Trip Trans-Atlantic Airfare
Round Trip Transfers by private motorcoach
Ivano-Frankivsk/Lviv/Ivano-Frankivsk
1 Night at Iv. Frankivsk Htl with Gala Dinner & Bkfst
AIR ONLY + Round Trir Transfers + Iv. Frankivsk Hotel. with Gala Dinner and Breakfast........ $849.00

Чи Ви знаєте, що УНСоюз уділяє своїм членам:
• Перші гіпотечні позички (мортґеджі) на купно власного дому
• На 1-3 родинні доми, де живе власник
• По доступних відсотках
Або, може Ви думаєте перефінансувати існуючу позичку.
Щоб довідатись більше про гіпотечні позички просимо Вас телефонувати на число:
(201) 451-2200 або
1 (800) 253-9862 (поза Н. Дж.)

Маємо на складі ще деякий запас книжки
Кляренса Меннінґа
Clarence A. Manning: UKRAINE UNDER THE SOVIETS
Published by Bookman Associates, New York, 1953, printed by Record Press, New York City, pp. 223. Price, hard cover $10.00.
Можна набути в книгарні Свободи.
Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує 6% продажного податку.

МАЄМО НА СКЛАДІ НОВУ КНИЖКУ
LUBOMYR LUCIUK and BOHDAN S. KORDAN:
ANGLO-AMERICAN PERSPECTIVES ON THE UKRAINIAN QUESTION 1938-1951
A DOCUMENTARY COLLECTION
Published by The Limestone Press, Kingston, Ontario, — Vestal, New York 1987, printed in Canada by Brown and Martin Ltd., pages 242. Price $20.00.
The residents of New Jersey add 6% sales Tax.
Documents, which indicate the relationship between the Ukrainian independence movement and the leading powers of the Western alliance before, during and after the Second World War.
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302